

Синя Борода

ГО «Інститут дослідження театру» «Шостий поверх»/Дикий театр. Вистава «Синя борода»

Анна Липківська

На моє глибоке переконання, вистави для дітей повинні робити молоді. Старші, бодай і мають онуків і бачать, на що ті реагують і чим захоплюються, все одно не живуть у просторі їхнього мелосу, знайомих їм персонажів, зрозумілих їм асоціацій. Тож коли намагаються їх відтворити, це виходить на рівні окремих «вкраплень», а загалом виражальні засоби лишаються на рівні їхньої власної молодості.

У цьому сенсі казку-мюзикл Дикого театру «Синя Борода» (в поточній афіші назву змінено на «Синя казка») – зразкова вистава для дітей. Тут немає чогось над-оригінального (скажімо, традиційно фронтально-пласкими є мізансцени), але для глядачів упізнавано й зрозуміло все – персонажі, колізія, мелодії і ритми.

Автором тексту (спільно з Марією Ряпуловою), музики та режисером є Ілля Пелюк, котрий вже випробував свої сили в такому форматі (правда, у камерному варіанті) у виставі Малого театру «Чарівне червоне саяво». Історія про місто, котре застигло у страхі через чудовисько, яке живе неподалік у замку і періодично краде дівчат, та про відважну дівчину, котра кладе цьому край, в принципі, не нова і скомпільована із декількох відомих сюжетів. Та вона осучаснена актуальними музичними інтонаціями (етника, хіп-хоп, поп, техно), викладена простою мовою із доступними дітям жартами, розіграна героями, що з ними можна легко ідентифікувати себе і своїх близьких: це рішуча і цілеспрямована Настя – Христина Дейлик (так і бачиш цю героїню зоозахисницею або в складі пікету проти забудови парку чи скверу), її брат – Володимир Скорик (комедійний центр вистави – з величезними волохатими віслучими вухами, у памперсі, пише вірші в стилі «дитячого абсурду» на мокрих серветках), мама, котра не надто переймається дітьми, але за необхідності горлянку за них перегризе (Таня Лавська)... Та й сам жакхливий Синя Борода – просто собі чоловік у шкіряному плащі й «балаклаві», а за бороду в нього – довжелезна мережана манішка (Костянтин Михно).

Усі ці персонажі, всі пісні (ансамбль – Аня Сердюк, Саша Панкова, Марія Чуприненко, Альона Якименко) і танці (балетмейстер – Лідія Соклакова) вміщені у простір, де, ясна річ, домінує синій колір (художниці – Альона Овраменко і Дарія Халіна), а у ролі декорації – завіса-фіранка. На неї, як і на задник за нею одним планом проєктуються зображення в стилістиці «малюваного мультику»: будиночки, склепіння замку, літаючи сокири, щелепи, канделябри, сині спалахи... Реманент у замку Синьої Бороди – теж картонний і плаский: пляшки, картина у рамі, наїдки, ніж, що ним відважна Настя намагається проштрикнути розлюченого господаря.

Тобто все тут водночас страшно (загрозливі звуки, напівтемрява, ще й співачки лякають: «Ховайтеся!») і несерйозно. Скидається на таку собі пародію на хорор: у дітей є можливість зробити вигляд, що їм страшно, а у батьків – мужньо підбаворити їх.

А ближче до фіналу історія взагалі перевертається догори дригом: страшне чудовисько виявляється... давно зниклим батьком Насті, котрий просто боїться повертатися у родину через свою репутацію чудовиська у рідному місті (ось тут і виявляється дуже зручним використання балаклави)).

Меседж, який таким чином доноситься до глядачів: не вір «чорному піару», бо все може бути (а здебільшого і є насправді) зовсім не таким, яким постає у чутках та сто разів перекручених «версіях».

Але цим підсумковим меседжем скасовується початковий: дівчата ніколи, категорично й у жодному разі не мають нікуди йти з незнайомцями («Не ходи!» – рефрен першого ж музичного номеру). І тут виникає питання: а раптом цей незнайомиць все ж таки не виявиться, скажемо так, добрим і люблячим батьком?...

Людмила Олтаржевська

За п'ять років свого існування Дикий театр зажив слави найзухвалішого гравця на театральному полі Києва та й країни загалом. Кров, лайка, треш, «чорнуха», провокація – ці показові складові творчої естетики Дикого..., що у більшості його вистав є досить вмотивованими, виконували також функцію червоних прапорців для батьків, які б надумали шукати в афіші театру вистави для дітей. Власне, сам театр не поспішав надавати їм таку можливість, тривалий час працюючи винятково не лише для дорослої, але й для досить розкутої, стійкої до стресів аудиторії. Та прагнення розширювати рамки завжди було одним із найважливіших рушіїв мистецтва, тож у 2019-му, напередодні зимових свят Дикий театр запросив на прем'єру вистави під грифом «для сімейного перегляду». Казка Шарля Перро «Синя Борода» – згадаймо сюжет – прекрасно вписувалася у репертуарну політику театру. Міська ж новорічна афіша вистав для дітей поповнилася назвою, яка у сучасному театрі не належить до популярних чи розкручених.

Виставу «Синя Борода» режисер Ілля Пелюк анонсував як мюзикл-хоррор. Після його з Марією Ряпуловою спільної праці над літературним першоджерелом сюжет отримав суттєве уточнення, яке стало визначальним для структури самої вистави з несподіваним фіналом. За версією авторів постановки, Синя Борода не просто так убивав жінок – він шукав свою родину, з якою його розлучили майже двадцять років тому.

Чи може казка-мюзикл бути «жахливчиком»? Здавалося б, поняття-антагоністи... Але, переконує Ілля Пелюк, якщо не сприймати це визначення занадто категорично, або навіть спробувати погратися з ним за допомогою інших жанрів чи стилів, то цілком... Аби сучасні глядачі змогли максимально зануритися в історію, яку довелося пережити Насті та її рідним, режисер вирішив додати до неї чималу порцію гумору. Основними ретрансляторами якого стали мама та брат головної героїні. Щоправда, не всім комічно-гу-

мористичним епізодам за їхньої участі вдалося поцілити в «десятку», але на деякі – як то збори на пошуки сестри, коли хлопчина дістає запасні труси і власні «вбивчі» вірші, написані на вологих серветках, розряджену блютузколонку – дівтора у залі реагувала бурхливо.

Автор музики до вистави – також Ілля Пелюк. Для «Синьої Бороди» він написав кілька оригінальних композицій – різні за стилем (реп, народні мотиви, поп-музика) та емоційним наповненням, разом вони вибудовують суголосне музичне дійство.

Що стосується вбрання сцени, то в тут воно, за великим рахунком, майже відсутнє: завіса через усю сцену, стіл, кілька дрібних предметів... На відміну від цієї матеріально-побутової скромності відеосупровід мюзиклу є надзвичайно ефектним, креативним й ілюстративним (автор – Альона Овраменко). Ножі, сокири, канделябри, снігопад, будинки і вулиці – у виставі не лише було завжди чітко означене місце дії, часом вона нагадувала суцільний химерно-синій мультимедіум, усередині якого дивом опинилися живі герої.

Беззаперечними улюбленицями публіки «Синьої Бороди» стала колоритна парочка Тетяна Лавська (мама) та Володимир Скорик (син). Кожен вихід на сцену вольової матусі і хлопчика у шапці із заячими вухами супроводжувався неодмінним сміхом у залі. Актори співають наживо, демонструючи прекрасний вокал як індивідуально, так і під час колективного виконання (дівочий квартет, який починає виставу, потішив злагодженим багатоголоссям). Професійна ж переконливість акторів – саме як артистів драми – у деяких моментах залишала бажати кращого.

Виставу є за що критикувати, але при цьому вона має чесноту, не надто поширену для сучасного театру, – її цікаво дивитися. І, безумовно, варто привітати творчу сміливість команди спектаклю, яка кинула виклик усталеним формам дитячих постановок.

